

Oponentský posudek na disertační práci
Mgr. Vladimíra GLOMBA

Způsoby argumentace v Debatě o Čtyřech počátcích a Sedmi emocích

Doktorská práce Mgr. V. Glomba je v dějinách české koreanistiky první studií, zabývající se otázkami korejské středověké filozofie v návaznosti na klasickou čínskou filozofii (zvl. neokonfucianismus). V. Glomb již během magisterského studia projevil vážný zájem o tuto oblast, o čemž svědčí jeho magisterská práce *Julgok I a taoismus* (2004). K hlubšímu studiu korejské filozofie bylo ovšem nutné osvojit si kromě poznatků stanovených studijním plánem oboru koreanistika též mnoho dalších věcí - seznámit se v Ústavu filozofie FF UK s obecnou filozofií, získat erudici v četbě a interpretaci základních čínských filozofických textů v klasické čínštině i textů psaných klasickou čínštinou Korejci (tzv. *hanmun*) aj. Tuto přípravnou fázi dovršil doktorand dvouletým studiem v Korejské republice v Soulu na Univerzitě Sönggjungwan, která mj. rozvíjí i dnes bádání o klasické korejské filozofii, navazujíc tak na tradice někdejšího nejvyššího konfuciánského stejnojmenného učiliště v Koreji, založeného více než před 600 lety. Měl tak tedy možnost seznámit se jak s mnoha původními a u nás těžko dostupnými texty, tak se současným stavem bádání o jím zvoleném tématu v Koreji samé. O tom ostatně svědčí rozsáhlá bibliografie v předložené disertaci.

Jak již název práce naznačuje v centru doktorandova zkoumání jsou tzv. *Čtyři počátky* a *Sedm emocí*. Čtyři počátky zahrnují zkoumání toho co je dané a vlastní lidské povaze, tj. 1. humanita (kor. *in*); 2. spravedlnost (kor. *üi*); 3. etiketa, schopnost vyjádření přízně či odporu (kor. *rje*); 4. vědění, moudrost, rozlišení dobrého a zlého (kor. *či*). Diskusí o Sedmi emocích je myšleno zkoumání toho, co je hybnou silou při vyvolání různých pocitů a následného chování v srdci/mysli (kor. *sim*), což přirozeně souvisí i s projevy a důsledky těchto emocí v chování člověka v praktickém životě. Mezi tyto základní emoce patří radost, hněv, zármutek, strach/obava, láska, nenávisť a žádostivost.

Argumentace myslitelů o těchto otázkách je ovšem vždy spjata s mnoha dalšími klíčovými pojmy starověké a středověké čínské kosmologie a filozofie (a to nejen v pojetí ortodoxního učení (neo)konfucianismu), jako např. *Tchaj-ti*, principů *li*, *qi* (zvláště otázka jejich priority a vzájemného vztahu), *Tian-ming* (Mandát nebes), *yin*, *yang*, *doxue*, *de*, *wu-sing* (5 elementů) aj. To přirozeně značně rozšiřovalo rozsah a náročnost studia nutného k bádání o otázkách daných tématem této disertace a projevilo se i na jejím značném rozsahu.

Chápu proto jako přínosné, že doktorand zařadil vedle základních částí, analyzujících bezprostředně obsah debaty mezi četnými představiteli korejského neokonfucianismu, i některé kapitoly navíc. Mám na mysli především partie o způsobu argumentace a vedení diskuse mezi korejskými filozofy období Čosön o základních pojmech čínské konfuciánské filozofie, pohybujících se vesměs v abstraktní rovině, jež se může občas jevit jako ne příliš plodná hra se slovy na úrovni metafyzického uvažování, usilujícího o poznání „prvních principů a příčin“.

Přesto hlubší poznání myšlení a argumentace korejských myslitelů má pro studium vývoje státu Čosön a jeho společnosti značný význam. To proto, že tyto filozofové často zastávali významné funkce u královského dvora a byli strůjci vnitrostátní i zahraniční politiky. Byli též učители či rádci panovníků a jejich synů a rovněž jejich žáci a přívrženci hráli důležitou roli v mocenské struktuře státu. Tak se pojetí „ideálního konfuciánského státu“ a hledání

„správné Cesty“ hlášeného filozofy promítalo do praktické státní politiky v opatřeních v systému správy státu, ekonomiky, stratifikace společnosti a působilo i v oblasti morálky, etiky, obřadů apod. Postupně rozdílná pojetí konfuciánských ideálů vedla v praxi k vytváření politických frakcí, např. vznik skupiny Východních (*Tongin* - přívrženci pojetí Yi T'oe gyeho) nebo skupiny Západních (*Söin* – přívrženci pojetí Yi Yulgoka). Proto hlubší znalost ideových základů státu Čosön je nezbytná i pro současné bádání o korejské historii, rozvrstvení společnosti, náboženství i kultury. I z tohoto pohledu se jeví práce V. Glomba přínosná.

Na této disertaci si cením mj. to, že se autor nespokojil pouze prostým překladem korespondence v Debatě o Čtyřech počátcích a Sedmi emocích mezi korejskými reprezentativními mysliteli v době „zlatého věku“ neokonfucianismu ve státě Čosön (tj. zvláště v 2. polovině 15. století – T'oebye, Yulgok, Ugye, Kobong), ale konfrontoval je rovněž s ortodoxními názory a argumentací filozofa Nongmun Im Söngju z 18. století, tj. v době kdy se dnes věnuje pozornost především představitelům nového proudu v dějinách korejského myšlení – *sirhak* (*Učení reálných věd, True Learning, Practical Learning*), ovlivňovaného postupně pronikajícími idejemi a kusými poznatky ze Západu. Za přínosné považuji mj. pasáže analyzující způsob a vedení diskurzu a argumentace nebo partie o využití metafor či analogií v debatě. Totéž se týká i partie o diagramech znázorňujících graficky a souhrnně vzájemné vztahy kosmologických a filozofických pojmů a termínů, užívaných často Mistry v Číně i Koreji. Obrazná vizuální představa napomáhala snazšímu porozumění mluveného či psaného výkladu (viz str. 53 – 55). V případě knižního vydání této disertace či jejich částí bych doporučil doplnit k těmto diagramům bližší komentář, příp. přidat pro srovnání též některé reprezentativní diagramy čínských myslitelů – neokonfuciánců. Domnívám se, že by bylo též vhodné přeložit do češtiny názvy těch děl či studií uváděných v textu práce nebo v bibliografii pouze v čínské nebo korejské transkripci.

Domnívám se, že Glombova práce je přínosná pro obory sinologie a koreanistiky též v tom, že analyzuje na konkrétním materiálu hloubku a směry vlivů čínské ortodoxní filozofie na rozvoj filozofického myšlení ve státě Čosön, tj. v jedné ze zemí regionu nazývaného někdy periferní sférou vlivu čínské civilizace a kultury.

V této souvislosti bych rád položil doktorandovi otázku, zda a do jaké míry byly diskuse korejských myslitelů známy v Číně samotné, a pokud ano, jak byly přijímány a oceňovány. Pokud je mi známo, na pravidelných mezinárodních vědeckých konferencích *T'oebye hakhoe* (vědecké společnosti zabývající se studiem a vydáváním prací Yi T'oe gyeho) se účastní mnoho badatelů z Číny, Japonska i dalších zemí.

Z á v ě r

Považuji tuto disertační práci za přínosnou a jak jejím zpracováním, tak i rozsahem plně odpovídající kritériím kladeným na Ph.D. disertaci. Pokládám ji za užitečnou nejen pro koreanistická a sinologická studia, ale některé podněty mohou být využity pro srovnání i v oblasti obecné filozofie.

Proto **doporučuji tuto disertaci k obhajobě.**

Doc. PhDr. Vladimír Pucek, CSc.
oponent

V Praze dne 7. 1. 2010